

1. Ritva (13th century Spain), cited in Shitah Mekubetzet Bava Metzia 83b
והא דדאין [ר' אלעזר ב"ר שמעון] בלא עדים והתראה ושלא בזמן סנהדרין שאני הכא דשליחא דמלכא הוא ומדיני המלכות להרוג בלא עדים והתראה לייסר העולם כמו שראינו בודד שהרג גר עמלקי...

Why does dina d'malchuta work?

2. Rabbeinu Nisim (14th century Spain) to Nedarim 28a
וכתבו בתוספות דדוקא במלכי עובדי כוכבים אמר דינא דמלכותא דינא מפני שהארץ שלו ויכול לומר להם אם לא תעשו מצותי אגרש אתכם מן הארץ אבל במלכי ישראל לא לפי שא"י כל ישראל שותפין בה

3. Rashba (13th century Spain), 6:149
עוד אני אומר שעל דיני הגוים [לא] אמרו דינא דמלכותא דינא שאין המלך מקפיד על דינין ידועין שזה בא ומחדש ומפרש דינין לפי דעתו ושכלו ואחר בא ומהפך דבריו ואין למלך בזה הקפדה כלל אא"כ הם נימוסין ידועין עשוין מצד המלכות

4. Rashi (11th century France) to Gittin 9b
חוץ מגיטי נשים - דלאו בני כריתות נינהו הואיל ולא שייכי בתורת גיטין וקידושין אבל על הדינין נצטוו בני נח

5. Meiri (13th century France) to Bava Kama 113b
כל מה שאמרנו בדין המלכות שהוא אצלנו דין גמור הוא בחקים שחקק הן לתועלתו הן לתועלת נכסיו אפילו חקק שיהא כל אדם נותן לו כך וכך בשנה או כך וכך ממשאו ומתנו או כל שיעשה כך יטול המלך ממנו כך וכך או כל שכיוצא בזה אף על פי שהוא כנגד דינין שלנו דין הוא ואסור לגזלו או לעבור על מה שתקן שכך הוא ראוי לו מצד מלכותו על הדרך האמור במלכי ישראל כל האמור בפרשת מלך מלך מותר בו וזהו שאמר דינא דמלכותא ולא אמר דינא דמלכא כלומר דינים הראויים לו מצד המלכות

6. Rashba (13th century Spain) 2:134
עכשו שיש למלכי האומות בנו מלוכה ומה גם שהשוקים והרחובות הם למלכים והם יכולים לסגור ולבנות ברחובות עיר וכן אנו רואים אותם נוהגין כן אם נתן המלך לאלו לעמוד /בד"ל להעמיד/ להם דלתות עושים. דינא דמלכותא דינא. ואפשר עוד כי גם למלכי ישראל רשות בכענין זה לפי שזה משמירת עמו. כדי שלא יזוקו הישראלים דרים פריצים בין השכנים. ויהיה בזה נזק המלך והרי זה בכלל מה שאמרו במשנתנו ופורץ לעשות לו דרך. וכל האמור בפרשה מלך מותר בו. א"כ מה שצוה המלך לעשות פתח ודלתים באמצע השכונה לשמירת העם הרשות בידו. נמצא דין מלכי ישראל שוה לדין האומות בדבר זה

7. Talmud, Shevuot 35b
אמר שמואל: מלכותא דקטלא חד משיתא בעלמא [באנגריא] לא מיענשא, שנאמר "כרמי שלי לפני, האלף לך שלמה" למלכותא דרקייעא, "ומאתים לנוטרים את פרו" למלכותא דארעא.

8. Talmud, Bava Batra 8b
ורשאין בני העיר להתנות על המדות ועל השערים, ועל שכר פועלים, ולהסיע על קיצתן

9. Rashbam (12th century France), Bava Batra 54b
והאמר שמואל דינא דמלכותא דינא - כל מסים וארנוניות ומנהגות של משפטי מלכים שרגילים להנהיג במלכותם דינא הוא שכל בני המלכות מקבלים עליהם מרצונם חוקי המלך ומשפטיו והלכך דין גמור הוא ואין למחזיק בממון חבירו ע"פ חוק המלך הנהוג בעיר משום גזל.

10. Rabbi Moshe Feinstein (20th century USA), Igrot Moshe Choshen Mishpat 1:72
ודאי לא גרע דין המלכות ממנהג שבסתמא הוא כהתנו אדעתא דדין המלכות וכ"ש שכן נוהגין כדין המדינה ונמצא שגם המנהג כן

11. Rabbi Aharon haLevi (13th century Spain), Sefer haChinuch, Mitzvah 491
למנות שופטים ושוטרים שיכריחו לעשות מצוות התורה ויחזירו הנוטים מדרך האמת אליה בעל כרחם, ויצוו בראוי לעשות וימנעו הדברים המגונים, ויקיימו הגדרים על העובר עד שלא יהיו מצוות התורה ומניעותיה צריכות לאמונת כל איש ואיש.

Approach 1: The king's powers go to the community

12. Rabbeinu Nisim (14th century Spain), Derashah 11

בזמן שיהיו בישראל סנהדרין ומלך, הסנהדרין [הם] לשפוט את העם במשפט צדק לבד, לא לתיקון ענינם ביותר מזה, אם לא שיתן המלך להם כוחו. אבל כאשר לא יהיה מלך בישראל, השופט יכול שני הכוחות, כח השופט וכח המלך

13. Talmud, Sanhedrin 49a

אמר ליה עמשא מורד במלכות הוה... אמר ליה עמשא אכין ורקין דרש: אשכחינהו דפתיח להו במסכתא, אמר כתיב "כל איש אשר ימרה את פיך ולא ישמע את דבריך לכל אשר תצונו יומת", יכול אפילו לדברי תורה? תלמוד לומר "רק חזק ואמץ".

14. Rambam (12th c. Egypt), Mishneh Torah, Hilchot Melachim 1:8, 1:3; Hilchot Sanhedrin 5:1, 4:13

מלכים א:ח - נביא שהעמיד מלך משאר שבטי ישראל, והיה אותו המלך הולך בדרך התורה והמצוה ונלחם מלחמות ד', הרי זה מלך וכל מצות המלכות נוהגות בו...

מלכים א:ג - אין מעמידין מלך בתחילה אלא על פי בית דין של שבעים זקנים ועל פי נביא, כיהושע שמינהו משה רבינו ובית דינו, וכשאלו ודוד שמינם שמואל הרמתי ובית דינו.

סנהדרין ה:א - אין מעמידין מלך אלא על פי בית דין של שבעים ואחד, ואין עושין סנהדרי קטנה לכל שבט ושבט ולכל עיר ועיר אלא על פי בית דין של שבעים ואחד...

סנהדרין ד:יג - ראשי גליות שבבבל במקום מלך הן עומדים, ויש להן לרדות את ישראל בכל מקום ולדון עליהן בין רצו בין לא רצו שנאמר לא יסור שבט מיהודה אלו ראשי גליות שבבבל.

15. Rabbi Avraham Yitzchak haKohen Kook (20th century Israel), Mishpat Kohen 144:15א

נראים הדברים, שבזמן שאין מלך, כיון שמשפטי המלוכה הם ג"כ מה שנוגע למצב הכללי של האומה, חוזרים אלה הזכויות של המשפטים ליד האומה בכללה. וביחוד נראה שגם כל שופט שקם בישראל דין מלך יש לו, לענין כמה משפטי המלוכה, וביחוד למה שנוגע להנהגת הכלל. ואפילו בענינים פרטיים, הרי הפלגש לדעת הרמב"ם, פ"ד ה"ד שם, שאינה מותרת כ"א למלך ולא להדיוט, שהרמב"ן בתשו' הובאה בכ"מ פ"א דאישות ה"ד, הקשה עליו בתוך דבריו גם מן השופטים, ג"כ ראיתי מי שמתרצים ששופט דין מלך יש לו בזה. אמנם עכ"פ הננו רואים שהרמב"ן לא ס"ל הכי. אבל למה שנוגע להנהגת הכלל, כל שמנהיג את האומה דן הוא במשפטי המלוכה, שהם כלל צרכי האומה הדרושים לשעתם ולמעמד העולם...

ומ"מ הסברא קימת, דלענין משפט המלוכה, שנוגע להנהגת הכלל, ודאי גם שופטים מוסכמים ונשיאים כלליים במקום מלך הם עומדים.

16. Talmud, Zevachim 102a

אמר עולא: בקש משה מלכות ולא נתנו לו דכתיב, "אל תקרב הלום" ואין הלום אלא מלכות שנאמר "מי אנכי ד' אלקים [וגו'] כי הביאתני עד הלום." מתיב רבא, "רבי ישמעאל אומר יבמה מלך!" אמר רבא, "לו ולזרעו" קאמר.

17. Rambam (12th century Egypt), Mishneh Torah, Hilchot Sanhedrin 18:6

גזירת הכתוב היא שאין ממיתין בית דין ולא מלקין את האדם בהודאת פיו אלא על פי שנים עדים, וזה שהרג יהושע עכן ודוד לגר עמלקי בהודאת פיהם הוראת שעה היתה או דין מלכות היה...

18. Melachim I 16:21-22

אִזְ יִחְלַק הָעָם יִשְׂרָאֵל לְחֻצֵי חָצֵי הָעָם הִיָּה אַחֲרֵי תִבְנִי בֶן גִּיְנַת לְהַמְלִיכוֹ וְהַחֲצֵי אַחֲרֵי עֲמֹרִי: וַיִּחְזַק הָעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי עֲמֹרִי אֶת הָעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי תִבְנִי בֶן גִּיְנַת וַיִּמְלֹךְ עֲמֹרִי:

19. Ramban (13th century Spain) to Devarim 17:15

"אשר יבחר ד' אלקיך", על פי נביא. אם כן מה טעם להזהיר "לא תוכל לתת עליך איש נכרי", וד' לא יבחר בנכרי! אבל לדעת רבותינו יש בכתוב הזה תנאי נסתר, יאמר "שום תשים עליך" המלך שיבחר ד' בו אם תוכל לעשות כן שיענך ד' בנביאים, אבל איש נכרי לא תוכל לתת עליך לעולם:

20. Talmud, Sotah 41a

והמלך עומד ומקבל וקורא יושב אגריפס המלך עמד וקבל וקרא עומד ושבוהו חכמים

Approach 2: Society protects itself

21. Ramban (13th century Spain) to Vayikra 27:29

ועוד מצאתי באגדה בילמדנו, "תניא, רבי עקיבא אומר החרם הוא השבועה והשבועה הוא החרם, אנשי יבש עברו על החרם ונתחייבו מיתה." ולכך אני אומר כי מן הכתוב הזה יצא להם הדין הזה שכל מלך בישראל או סנהדרי גדולה במעמד כל ישראל שיש להם רשות במשפטים, אם יחרימו על עיר להלחם עליה, וכן אם יחרימו על דבר, העובר עליו חייב מיתה, והוא חיובן של אנשי יבש גלעד, ושל יהונתן שאמר לו אביו (ש"א יד מד) כה יעשה אלקים וכה יוסיף כי מות תמות יונתן, ומהיכן נתחייבו אלו מיתה מן הדין חוץ מן המקום הזה:

22. Rabbi Moshe Sofer (19th century Moravia), Chatam Sofer Orach Chaim 208

יש לתמוה כי בתורת מרע"ה לא מציינו כלל שיהיה רשות למלך יהודה וישראל להמית איש, גם שתהיה אימתו עליך היא רק מדרשא מיתורא תשים עליך, לשון עליך שתהיה אימתו עליך, אבל שיהיה רשאי לענוש ולענות נפש ומכ"ש להמית מנ"ל, ורק בני ישראל אמרו ליהושע כל איש אשר ימרה את פיך יומת רק חזק ואמץ, והרי כתבו יהושע בספרו עפ"י הי"ת כמבואר בב"ב י"ד ע"ב יהושע כתב ספרו, וא"כ הדין דין אמת, אך הקושי' אין הנביא רשאי לחדש, זהו קושיא שצע"ג. ולא מצאתי לה פתר כי אם ממ"ש רמב"ן פרשת בחוקתי... עכ"פ בהא נחתינו, כל שישראל ונשיאי העדה או אפילו א' משני אלו מסכימים ומחרימים, ה"ו מוחרם מן התורה וחייב מיתה מן התורה... עד כאן הגעתי עד דין המלך, ונ"ל דרשות ביד המנהיגים להרוג ולענוש מקרא והיה עליך דמים [דברים י"ט י'] כמו שדרשו בזה במס' מ"ק ה' ע"א, ומסתמא גם אילו לא ניתנה תורה וקודם מתן תורה היו דינין ונימוסים וכל מלך במשפט יעמיד ארץ יעיין תשו' רמ"א סי' יו"ד, וניתנה תורה וחידשה אלה המשפטים וקבעה חוק גנב ישלם כפל, ושור תם חצי נזקו, שומרים כך וכך, אבל מה שלא הזכירה תורה כגון היזק שאינו ניכר לא הותר חלילה, דרכיה דרכי נועם, אלא איננו בכלל משפטי תורה והמלך וסנהדרין יראו לפי המקום ולפי הזמן ואין להתורה עסק בזה...

Approach 3: Social Contract gives the community all relevant powers

23. Rashba (13th century Spain) 3:393

עמדתי על כל טענות הקונדרס הזה ורואה אני שאם העדים נאמני' אצל הברורים רשאים הן לקנוס קנס ממון או עונש הגוף הכל לפי מה שיראה להם וזה מקיים העולם. שאם אתם מעמידין הכל על הדינין הקצובים בתורה ושלא לענוש אלא כמו שענשה התורה בחבלות וכיוצא בזה נמצא העולם חרב שהיינו צריכים עדים והתראה. וכמו שאמרו ז"ל לא חרבה ירושלים אלא שהעמידו דבריהם על דין תורה. וכ"ש בחוצה לארץ שאין דנין בה דיני קנסות ונמצאו קלי דעת פורצין גדרו של עולם נמצא העולם שמם

24. Talmud, Sanhedrin 23a

משנה (ג:א): זה פוסל דייני של זה וזה פוסל דייני של זה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אימתי בזמן שמביא עליהן ראייה שהן קרובין או פסולין אבל אם היו כשרין או מומחין מפי בית דין אינו יכול לפוסלן.
גמרא: כל כמיניה דפסיל דייני אמר רבי יוחנן בערכאות שבסוריא שנו אבל מומחים לא...

25. Rashi (11th century France) to Sanhedrin 23a

בערכאות שבסוריא - שלא היו בקיין בדין תורה, הלכך אפילו לזה מצי מעכב.

26. Rabbeinu Nisim (14th century Spain) to Sanhedrin 23a

י"מ ערכאות שבסוריא הם הדיינין שאין יודעין דין תורה אלא שהם ממונים באותן המקומות שאינן בני תורה כפי אומד דעתם, ומ"ה אמרינן שהוא פוסל דיינו של חבריו אף על פי שהוא בורר דין אחד לעצמו לפי שאינו בדין שיבא לפני דין שאינו יודע דין תורה. והאי פרושא לא נהיר, דא"כ מאי טעמייהו דרבנן דפליגי עליה דר"מ? דודאי מי שהוא מוחזק לנו שאינו יודע הדין פסול הוא ואין דינו דין כדאמרינן לקמן גבי שלשה רועי בקר שהם פסולים... ועוד מאי טעמא דרבנן דאמרי לא כל המינו שיפסול דין שהמחוהו רבים עליהם ואי דין זה פסול ואין דינו דין מה תועיל בטענה זו המחאת רבים עליהם? הרי זה קשר רשעים ואינו מן המנין כדאמרינן לקמן (כו.)! ולי נראה לקיים זה הפירוש דטעמייהו דרבנן דאמרי דאינו יכול לפסול דין שבירר חברו, משום דכיון דמיירי במקומות שאינן בני תורה כל בני העיר קבלו על עצמן כל אותן שנתמנו להיות ערכיים שלא יוכלו לפוסלן, ומ"ה קאמרי רבנן לא כל המינו לפסול דין שהמחוהו רבים עליהם. ואף על גב דלא גמירי דינא דאורייתא משום דהוה להו כשלשה רועי בקר דלא גמירי דינא כלל דכשרים כדקבלו עליהו, ובהא מיתרצי כולהו קושיי. וה"ר דוד ז"ל פ' דהני ערכאות יושבי קרנות נינהו וכל תלתא מינייהו מן הסתם א"א דלא גמיר חד מינייהו...

27. Rabbi Shlomo Goren, תחוקה לישראל על פי התורה א עמ' קמט-קנב, HaTzofeh, 3 Adar I 5708 (חוקה תורנית כיצד?)

28. Maharam bar Baruch meiRothenberg (13th century Germany), cited in Hagahot Maymoniyot to Hilchot Tefillah 11:1
על אשר שאלת אם יש קטטה בין הקהל ואינם יכולים להשוות דעתם לברור ראשים בהסכמת כולם, זה אומר בכה וזה אומר בכה... נראה בעיני שיש להושיב כל בעלי בתים שנותנים מסים ויקבלו עליהם ברכה שכל אחד יאמר דעתו לשם שמים ולתקנת העיר, וילכו אחר הרוב, הן לברור ראשים הן להעמיד חזנים הן לתקן כיס של צדקה הן למנות גבאים הן לבנות הן לסתור בבית הכנסת להוסיף ולגרוע ולקנות בית חתנים לבנות ולסתור בו ולקנות בית האופים ולבנות ולסתור בו סוף דבר כל דבר צורך הקהל יעשה על פיהם ככל אשר יאמרו. ואם ימאנו המיעוט ויעמדו מנגד לשמור לעשות ככל הכתוב יש כח ביד הרוב או ביד שימנו הרוב עליהם לראשים להכריחם ולכופם, בין בדיני ישראל בין בדיני האומות, עד שיאמרו רוצים אנחנו... העני מאיר ב"ר ברוך זכרונו לה"ה ע"כ:

29. Rabbi Moshe Isserles (16th century Poland), Code of Jewish Law, Choshen Mishpat 163:1

כל צרכי צבור שאינן יכולין להשוות עצמן, יש להושיב כל בעלי בתים הנותנים מס ויקבלו עליהם שכל אחד יאמר דעתו לשם שמים, וילכו אחר הרוב.

30. Talmud, Sanhedrin 26a

...קשר רשעים הוא, וקשר רשעים אינו מן המנין... מאי "קשר רשעים"? שבנא הוה דריש בתליסר רבוותא [=ריבוא], חזקיה הוה דריש בחד סר רבוותא, כי אתא סנחריב וצר עלה דירושלים, כתב שבנא פתקא, שדא בגירא, "שבנא וסיעתו השלימו, חזקיה וסיעתו לא השלימו", שנאמר "כי הנה הרשעים ידרכון קשת, כוננו חצם על יתר. (תהלים יא:ב)" הוה קא מסתפי חזקיה, אמר דילמא חס ושלום נטיה דעתיה דקודשא בריך הוא בתר רובא, כיון דרובא מימסרי אינהו נמי מימסרי [כלו] עלינו למסור עצמינו! בא נביא ואמר לו "לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר (ישעיה ח:יב)", כלומר קשר רשעים הוא וקשר רשעים אינו מן המנין.